

EXPUNERE DE MOTIVE

Lege pentru completarea art. 14 din Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului

Democrația participativă presupune participarea directă a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor. O democrație participativă funcțională presupune crearea de mecanisme pentru facilitarea participării cetățenilor la procesele de luare a deciziilor și încurajarea dezbaterii publice înainte de luarea deciziilor. Acest mecanism contribuie la responsabilizarea decidenților politici și implicit la creșterea încrederii cetățenilor în autoritățile publice, ceea ce duce la creșterea calității vieții.

Articolul 2 din Constituția României stipulează că „*suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum*”. Legea nr.3/2000 privind organizarea referendumului prevede, pe lângă referendumul național, **posibilitatea consultării cetățenilor prin referendum local** asupra unor probleme de interes deosebit pentru unitățile administrativ-teritoriale. Însă, conform art. 14 alin. (1) „*Problemele supuse referendumului local se stabilesc de consiliile locale sau județene, după caz, la propunerea primarului, respectiv a președintelui consiliului județean sau a unei treimi din numărul consilierilor locali, respectiv al consilierilor județeni*”. Astfel, posibilitatea participării directe a cetățenilor la luarea unor decizii care le pot afecta în mod negativ viața este redusă de o exprimare vagă a legii care lasă la latitudinea autorităților care decizii pot fi încadrate în categoria „probleme de interes deosebit”.

Totodată, o serie de alte legi specifice reglementează consultarea cetățenilor în procesul de luare a deciziilor. De exemplu, pentru asigurarea participării cetățenilor la deciziile de procedura bugetară, unul din principiile Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale este cel al publicității. Acesta presupune aducerea la cunoștința opiniei publice a proiectului bugetului local prin publicarea acestuia în presa locală sau afișarea la sediul primăriei cu 15 zile înainte de a fi supus aprobării Consiliului Local.

Însă, deși în prezent în România există mecanisme legale de consultare a cetățenilor și implicare a acestora în procesul de luare a deciziilor, ele s-au dovedit a fi pur formale, nivelul participării de facto a cetățenilor fiind în realitate foarte scăzut. Astfel, autoritățile locale fac angajamente bugetare pe termen lung fără a-i implica pe cetățeni în mod direct la luarea deciziilor de importanță deosebită pentru viitorul lor.

Pentru derularea unor proiecte care depășesc considerabil bugetul local, consiliile locale apelează la împrumuturi cu finanțare rambursabilă. Plata acestor împrumuturi afectează pe termen lung cetățenii, devenind o povară pentru bugetele locale și, în mod direct pentru cetățenii contribuabili. Pentru finanțarea unor proiecte care depășeau considerabil bugetul local nu s-a organizat până în prezent niciun referendum. Considerăm că solicitarea și acceptul cetățenilor asupra modului în care vor fi cheltuiți banii publici reprezintă o obligație deosebit de importantă pentru dezvoltarea sustenabilă și stabilitatea economică a României.

nr.3/2000 privind organizarea referendumului trebuie să prevadă în mod explicit obligația autorităților locale de a organiza referendum local în cazul în care există intenția de aprobare a unor proiecte de investiții care depășesc **de trei ori** bugetul lor anual.

Astfel, supunem prezenta propunere legislativă spre dezbateră și adoptare Parlamentului României.

În numele inițiatorilor:

Cornel Zainea - Deputat USR

Allen Colban - Senator USR